

Slovo k povzbuzení na neděli 18. září 2022, na 25. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Am 7,4-7; Ž 113; 1Tim 2,1-8; Lk 16,1-13

Milé sestry, milí bratři,

dnešní evangelijní úryvek z Lukášovy 16. kapitoly, zejména úvodní pasáž „**O nepoctivém správci**“, nepatří asi k výkladově nejsnadnějším. Vždyť Pán Ježíš **správce**, který kvůli zpronevěře přichází o práci, o existenční zajištění a snaží se na poslední chvíli si získat přízeň pánových dlužníků upisováním jejich dluhu, opravdu **chválí** a dává ho dokonce **za příklad**. Podobně **ne snadno pochopitelné** se zdají i **následné** Kristovy výroky o získávání si přátel z nespravedlivého mamonu.

Zaměříme svou pozornost nejprve na onoho **správce**. Je totiž možné, že ono skandální upisování dluhů není další zlodějinou, nýbrž naopak **obrácením**, napravením předešlé chamtivosti. Má se za to, že správce cizího majetku půjčovali (svévolně) majetek svých pánů s vysokým (až lichvářským) **úrokem**, kterým – vedle svého zisku – kryli i případnou ztrátu, nevrácení majetku ze strany některých věřitelů. Pokud se správce v kritické chvíli svého života rozhodl úrok upsat a nechat **jen dlužnou částku** (jistinu), pak by opravdu o obrácení šlo, jednalo by se o **zřeknutí se** lichvářského zisku. Ale – popravdě řečeno – tato interpretace přeci jen příliš nekoresponduje s následnými Ježíšovými slovy.

Asi nejčastější a zároveň textu nejvěrnější výklad proto je, že **Kristova chvála** se vztahuje na správce **prozíravost**, s jakou dokázal z kritické situace najít východisko pro zachování pozemské existence a hmotného zabezpečení sebe a patrně i své rodiny, nikoli však **na nepoctivý způsob**, jakým to učinil.

Pán Ježíš dává správce úsilí **do kontrastu** s tím, jak třeba **laxně** kritické situace a možná i celý život řeší jeho posluchači: «Synové tohoto světa jsou totiž k sobě navzájem prozíravější než synové světla». Možná něco ve smyslu onoho pověstného opovážlivého spoléhání se na Boží milost? Anebo poukázání na časté mnohem menší úsilí lidí ve věcech duchovních, ve snaze zachovat život věčný sobě a svým blízkým? Těžko říci, každý nechť porozjímá sám.

Snad ale můžeme v příkladu nepoctivého správce a Kristově chvále číst **ještě něco** obecnějšího a hlubšího: **Chválu** snahy s životem **něco udělat**, chválu snahy **aktivně žít, žít pro něco** a pro někoho, snahy **obohatit** svět a lidi kolem sebe, nechat po sobě na světě stopu **dobra**, stopu Boží. Právě to totiž některým lidem – včetně «synů (a dcer) světla» – opravdu **chybí**. Jsou totiž lidé, kteří **bohužel** už nemají žádný ideál, žádný cíl, jen se protloukají životem, znuděně a bez snahy o dobra, nežijí pro nic a pro nikoho. A to třeba i navzdory daru víry. Nemohou samozřejmě vždy za to, nejsou vždy vinni, třeba je jen zlomila tíže života, bolest a zklamání, ale je to velká **škoda**. Proto Ježíšova slova.

Pán Ježíš tedy určitě **nechce chválit** nějaký hedonismus, život jako „permanentní párty“, ani snahu život na zemi si za každou cenu jen prodloužit, či něco podobného, a už vůbec ne nekalé a zlé aktivity člověka. Jen nám – snad to tak můžeme interpretovat – dává za příklad správce, který něco v životě **aktivně učinil**. Příklad dává nám, **věřícím**, protože **nesprávně uchopená víra** k podivným postojům pasivity a neúsilí o nic anebo k poněkud sebestřednému úsilí jen o vlastní „nezadání si“ se světem a nestarání se o nic a nikoho jiného **někdy bohužel vede**. Proto i takového správce příkladu je nám někdy asi **potřeba**.

Zbývající část evangelia se prolínají ještě další související témata: Věrnost v maličkostech, spravedlnost, nenechání se zotročit mamonem. «**Nemůžete sloužit Bohu i mamonu**». Vše je umocněno výmluvným čtením prvním z proroka **Ámosa** burcujícího proti lidem, kteří zmenšují (nespravedlivě) míru, zvyšují svévolně cenu, užívají podvodných vah, nuzáka kupují za stříbro a chudáka za opánky, prodávají (Istivě) i nejhorší obilí.

I toto je dobré **slyšet**. Samozřejmě ve všech dobách, ale v dobách **těžkých**, i ekonomicky těžkých, jakou pro mnohé začíná být doba dnešní, **ještě více**: Věrnost a poctivost jsou naším úkolem. A nenechat se zotročit majetkem je i naší svobodou.

Majetek, vlastnictví, patrimonium je to, co člověk skutečně má, co mu je vlastní, s čím může disponovat. Majetek spoluurčuje kvalitu pozemského života, otevírá mnohé možnosti a dává také určitou moc. Majetek – a to i ten hmotný – je k pozemskému životu **potřeba**. Někdo ho má více, jiný méně, každý nějaký. Jde o to, jaký **vztah** k němu máme, jakým způsobem s majetkem **nakládáme**. Což se ještě intenzivněji ukazuje v dobách složitých, v dobách, kdy skončí čas všeobecné konjunktury.

Tehdy ovšem se zvláštní naléhavostí platí, že **hromadění** majetku na úkor druhých, zejména těch, kteří jsou v existenční nouzi, **nerozdělení se** o majetek, zvláště o ten nadbytečný, či nechání se **zotročit** majetkem, velkým či malým, **nepoctivost a chamtivost** jsou **cestou do pekla**, respektive už jejich začátkem. Metaforicky i doslovně. Zatímco **štědrost**, umění se **rozdělit, nelpění** na majetku, **poctivost a velkorysost** jsou **cestou do nebe**, jeho začátkem, a to opět metaforicky i doslovně.

«**Bůh chce, aby všichni lidé byli zachráněni a došli poznání pravdy**» zaznělo v dnešním čtení druhém. Štědrost, dělení se o majetek – hmotný i nehmotný – jsou i **cestou ke spáse** a jejím **začátkem**. Už jen proto, že «**láska přikryje množství (našich) hříchů**». A štědrost je jedním z nejdůležitějších a nejzákladnějších projevů **lásky**. Ostatně právě proto jsou nepoctivost, chamtivost či lakota v Novém zákoně často důvodem zavržení, z úst samotného Pána Ježíše. «Kořenem všeho zla je láska k penězům» glosuje svatý Pavel na jiném místě.

Milé sestry, milí bratři, zkusme dnešní biblická čtení vzít především jako **povzbuzení**. Nejprve jako základní povzbuzení **chtít opravdu žít**, chtít se svým životem něco udělat, něco dobrého, krásného prospěšného, proexistujícího, Božího, ať jsme v jakékoli životní situaci. A pak jako **povzbuzení k věrnosti Bohu a dobru**, k **poctivosti a štědrosti**, nakolik je tomu komu z nás možné. **S Boží pomocí...**